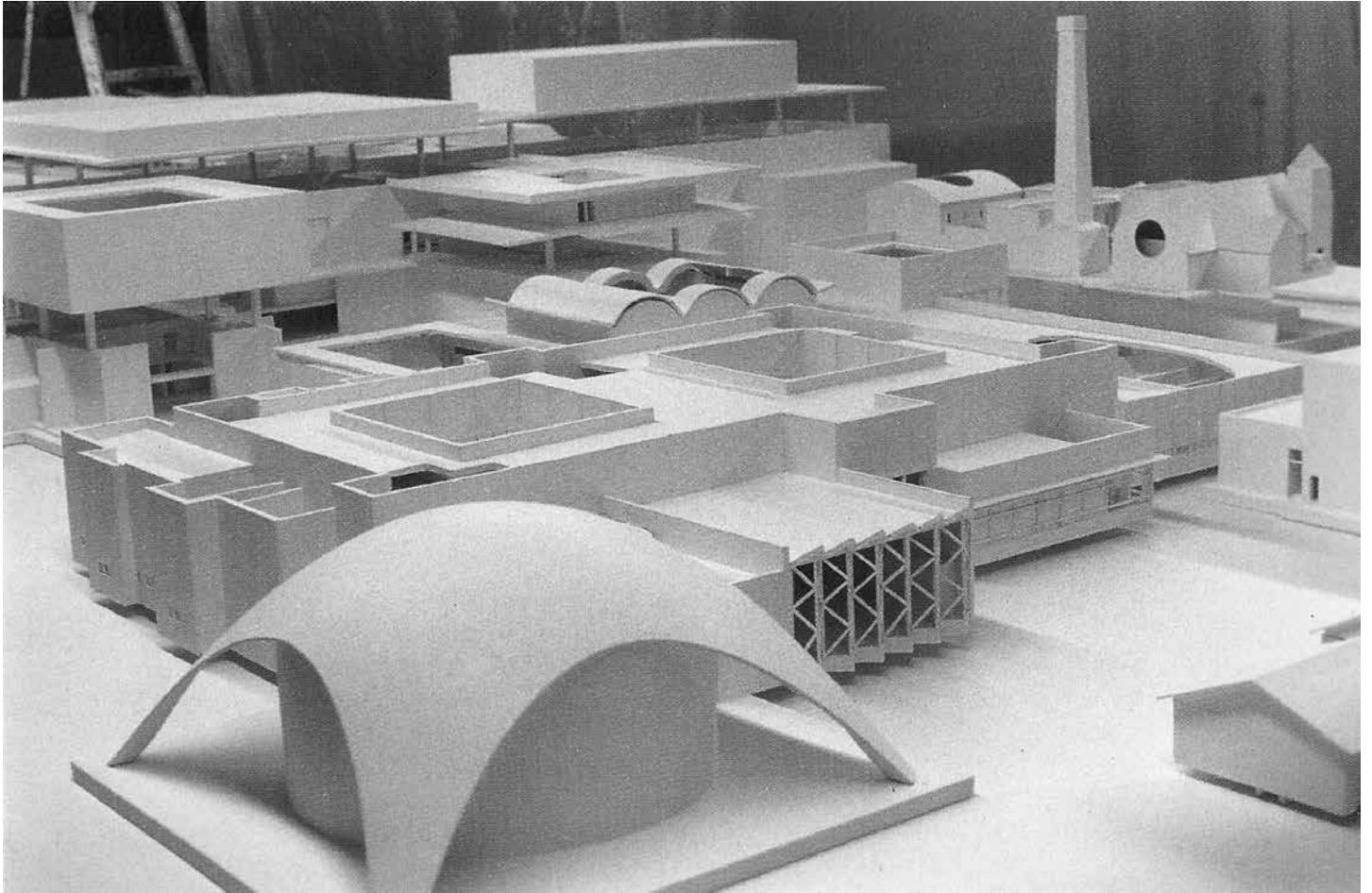

A31KAX / A31EXA

EXAMENSARBETE INOM ARKITEKTUR, GRUNDNIVÅ

Mike Kelley, Educational Complex, 1995

I verket Educational Complex har konstnären Mike Kelley producerat en fysisk modell som representerar alla skolbyggnader han har gått på. Byggnaderna är återskapade ur minnet och sammanfogade till en ny helhet, ett modernistiskt undervisningskomplex som även innehåller en representation av hans eget barndomshem. De redovisar en minnesbild där delar som fallit i glömska har utelämnats.

Ni har alla mer eller mindre starka minnesbilder kopplade till de lärandemiljöer ni själva har befunnit er i och den fysiska miljön är sammanflätad med de sociala relationer och undervisningsklimat som olika miljöer bär med sig. Jag tror att er samlade erfarenhet kommer att vara en stor tillgång när ni utvecklar nya lärandemiljöer. Ämnet är också aktuellt i relation till att vi själva nu har flyttat till en ny byggnad.

Det är enkelt att konstatera att en undermålig miljö har en direkt negativ inriktning på förutsättningarna för inlärning. Med samma logik borde då en skräddarsydd miljö förbättra samma förutsättningar. Detta betyder inte nödvändigtvis att arkitekturen behöver se ut på ett speciellt sätt. Det finns flera typer av rum som inte skulle betraktas som kvalitativt gestaltade i sig men som ändå bör anses som kreativa (tänk på replokalen som ett exempel på detta typ av rum).

I kursen är det viktigt att både ta hänsyn till frågor som är performativa och handlar om hur en miljö är tänkt att fungera såväl som det representativa, vad arkitekturen i sig symboliserar och berättar om vårt samhälles prioriteringar.

I vårens kurs kommer ni att kunna välja mellan olika inriktningar och arbeta med olika typer av urbana sammanhang. De skiljer sig ifrån varandra både för att ge er olika möjligheter till fördjupning men också för att skapa en bredare diskussion om olika aspekter av lärandemiljöer. Ni kommer att rita miljöer både för barn som precis har lärt sig att gå och för vuxna som vill gå om gymnasiet.

För att ge er ramar att förhålla er till har alla uppgifter en angiven plats och definierade programtyper som ni ska utgå ifrån. Det är i först hand en gestaltungsuppgift men för att kunna skapa en bra lärandemiljö så krävs det att ni sätter er verksamhetens behov och möjligheter.

I år har vi inlett ett samarbete med Stockholms stad och skolborgarrådet Olle Burell som är arkitekt och tidigare student på KTH och Olle har varit bollplank runt utformningen av de fyra olika inriktningarna ni kan välja mellan. Det känns väldigt intressant att ha en dialog med de som driver och utvecklar Stockholms framtida skolor.

Jag ser fram emot att se vad vi tillsammans kan lära oss under kursen!

Erik

BAKGRUND

Utbildning är en central del av ett demokratiskt samhälle och utbildning betraktas som en mänsklig rättighet. Byggda lärandemiljöer påverkar på inte bara på vilket sätt vi undervisar på utan fungerar också som symboler för vårt samhälles värderingar och prioriteringar. Det finns flera själ att hävda att vi behöver göra stora investeringar i nya lärandemiljöer och betrakta detta som en central utmaning för samhällsutvecklingen. Våra lärandemiljöer influeras av sociala och politiska strömningar, ny teknik och forskning. Men byggd miljö har i regel en mycket längre livslängd än undervisningsreformer. Av detta själ bedrivs undervisning i många fall i miljöer som inte är skraddarsydda efter en verksamhet som bedrivs. Fastighetsekonomiska förutsättningar påverkar stadens förutsättningar. Ett exempel på detta är Carl Nyréns skola i Högdalen som byggdes som en integrerad del av centrumanläggningen och var en central och viktig mötesplats. Byggnaden har fått rivningslov och kommer ersättas av bostäder marknadsförda med sloganen "endast 15 minuter till SOFO". Äldre skolbyggnader planeras om till bostäder och undervisningen flyttar till mindre attraktiva verksamhetsområden.

Efter införandet av det fria skolvalet är undervisningen konkurrensutsatt och ett sätt att öka lönsamheten är att hitta effektiva sätt att minska på ytor. Lönsamhet har genom detta prioriterats framför kvalitet. En traditionell kommunal skola har ofta en yta på cirka 15 kvadratmeter per student. Flera friskolor inriktade sig tidigt på ytekonomi. Genom att hyra externa lokaler och förändra kommunikationsytor finns det flera exempel där ytan per student har kunnat minskas ner till sex kvadratmeter. Hej då aula, matsal, idrottshall och generösa atrium! Synen på skolans roll håller på att förändras och idag drivs många projekt där skolbyggnader samordnas med kommunal förvaltning.

Att lära sker inte bara i skolans regi. Få av oss har gått kurser i att cykla, att gå, ha ett bordsskick eller att sjunga. Därför går det att skilja på ett informellt och ett formellt lärande. Vi tillskaffar oss kunskap via lek och fritidsintressen eller språk genom att lyssna på musik och resa. Detta sker parallellt med det lärande som sker via institutioner och läroplaner. I utvecklandet av nya typer av lärandemiljöer är det viktigt att beakta att det finns olika former av inläring. På det sättet blir promenaden till skolan eller vad som händer i pausen integrerat i lärandet.

För hundra år sedan var katederundervisningen en pedagogisk modell som också gav form åt en specifik arkitektur. Både klassrummet och korridoren är viktiga och tydligt läsbara element i en läromiljö från den tiden. Det går även att hitta exempel på dess raka motsats. Ett intressant och kortlivat exempel är den experimentella rörelsen Global Tools som arbetade med som en nomadisk rörelse utan fasta platser och helt frikopplade ifrån en fysisk institution.

Lek och lärande är starkt sammankopplade med varandra och hos mindre barn är leken ett sätt att lära på. Lek skapar förutsättningar för social, motorisk och intellektuell utveckling. Här spelar gårdsmiljön en viktig roll och kan erbjuda andra former av mer intuitiv och upptäckande lek och inläring. Gårdar kan erbjuda en mångfald av platser.

Idag vår samtida planering av lärandemiljöer är idén om en serie klassrum sammanbundna av en lång korridor på väg att försvinna. Skolor organiseras snarare runt arbetsenheter med en serie olika typer av rum samlade runt ett större arbetsrum. Forskaren Pia Björklid har skrivit mycket om ämnet och kommer till slutsatsen att rum för lärande snarare bör ha karaktären av en verkstad. Miljöer som inspirerar till användande och handling.

SCHEMA

v3 16-22 jan A31P2D INTRO	v4 23-29 jan	v5 30-4 feb feb Delgenomgång	v6 6-12 feb Slutgenomgång Slutgenomgång	v7 13-19 feb A31H2A INTRO
v8 20-26 feb Intro 10-12, EW 09-12 FB, JK Studieresa	v9 27- 5 mars Val av inriktning 10-12 CBD A31T2A	v10 6-12 mars	v11 13-19 mars 10-12 OB,MP SWAP ÅK 3 Skolhusgruppen	v12 20-26 mars
v13 27 mars-2 april Delgenomgång Delgenomgång	v14 3-9 april Teknikvecka	v15 10-16 april PÅSKLOV Långfredagen	v16 17-23 april Annandag påsk 10-12 AW	v17 24--30 april TEKNIKPINUP SWAP ÅK 2
v18 1-7 maj 1 maj	v19 8-14 maj Slutseminarium Slutseminarium	v20 15-21 maj Digital inlämning	v21 22-28 maj kandidat Slutgenomgång Slutgenomgång Slutgenomgång Slutgenomgång	v 22 29 maj-4 juni

Ni är sent tidigare bekanta med det övergripande blockshemat. De årskursgemensamma momenten är förtydligade här och jag har markerat föreläsningar, Swap kritik och delgenomgångar.

Vi kommer att ha en serie föreläsningar under kursen. Följande moment är bokade och vi kommer lägga till ytterligare något moment. Föreläsningarna är alla generella och handlar om temat snarare än en specifik inriktning.

20/2 Introduktion, Erik W
21/2 Frida Brismar Pålsson, Jadwiga Krupinska
28/2 Christina Bodin Danielsson
14/3 Mattias Palme, Olle Burell
17/3 Skolhusgruppen
18/4 Anders Wilhelmson

Ni kommer att få detaljerade scheman och instruktioner inför delgenomgångar, slutseminarium och slutgenomgång några dagar innan respektive moment. Vi kommer också be er lämna in material digitalt inför del- och slutgenomgångarna.

Det är tillåtet att arbeta i grupp om ni då väljer att inriktningen mot en skolapå Årstafältet.

Studieresan til Helsingfors börjar kl 13:00 den 22 februari. Samling utanför huvudentrén till Helsingfors Domkyrka klockan 13:00. Ni ska då ha ätit lunch.

Adressen är:
Unionsgatan 29
00170 Helsingfors, Finland

Studieresan i Stockholm är shemalagt på onsdagen den 22 februari och torsdagen den 23 februari. Samling i vindfånget till huvudentren på KTH A klockan 09:00.

SOLLVALLASKOGENS SKOLA

UTE OCH INNE

Uppgiften går ut på att gestalta en lärandemiljö som både innehåller en förskola och en F-3 skola. Byggnaden planeras för cirka 240 barn och det är av central betydelse att studera hur byggnaden relaterar till platsen och landskapet samt att hitta en strategi för att skapa bra utemiljöer.

SOLLVALLASTADEN

Just nu pågår ett utvecklingsarbete med att omvandla området runt Sollvalla travbana från parkeringsytor till bostäder. I anslutning till bostadsområdet kommer tvärbanan få en ny hållplats. Men en stad handlar inte om att enbart om att skapa mer plats för bostäder (som ni minns från höstens stadsbyggnad). I planförslaget för Sollvallastaden (som det såklart kallas) finns det ett antal lägen för förskolor markerade. Er uppgift är en undersökning av hur ett av de tänkta bostadskvarteren i planen går att utveckla till en skola. Platsen ligger i anslutning till ett grönområde med en slinga som idag fungerar som träningsbana för trav. Slingan kommer att öppnas för allmänheten och fungerar som en pedagogisk resurs.

1-10

Utmaningen i uppgiften är att utveckla en lärandemiljö för barn i åldrarna 1 till 10 år och detta gör att byggnaden behöver hantera en mängd olika behov. Det blir viktigt att hantera logistik, förstå flöden mellan inne och ute och relationen mellan

olika rum. Gestaltningen bör sträva efter att skapa en stimulerande miljö där det både finns möjlighet för vila, koncentration och aktiv lek, en pedagogiskt utvecklande miljö.

GALONBYXOR

Till skillnad ifrån ungdomar på gymnasiet som oavsett årstid bär jeans och små skinnjackor så är utomhusaktiviteter en daglig rutin för barn på för- och lågstadieskolan. Barnen rör sig in och ut och använder gården året runt. Idag ser vi många exempel på bristande utemiljöer och placeringen av skolan i anslutning till Sollvaskogen skapar bra förutsättningar för skolgården att expandera vid behov. Ni bör planera skolan så att den bildar flera olika typer av gårdsrum.

SOLVALLASKOGENS SKOLA - PROGRAMYTOR

LOKALPROGRAM

Förskola

Byggnaden ska anpassas efter en verksamhet för fyra barngrupper(avdelningar).

F-3

Verksamheten planeras utifrån två arbetslag, varje arbetslag består av en klass per årskurs.

FYRA AVDELNINGAR

Allrum	4x30 m ²
Kaprum	4x13 m ²
Toaletter med förrum	4x15 m ²
Lekrum	4x30 m ²
Vilrum	4x15 m ²

ALLMÄNNA YTOR

Groventré	16 m ²
Ateljé	35 m ²
Samling/Rörelserum	35 m ²
Matsal	50 m ²

PERSONALYTOR

Personalrum	15 m ²
Mötesrum	10 m ²
Vilrum	8 m ²
Personaltoalett	4 m ²
Kaprum	4 m ²

ÅRSKURS F-3 (180 elever)

Basrum	8x60 m ²
Allrum	4x180 m ²
Grupprum	8x15 m ²
Ateljé	4x20 m ²
Kaprum	4x40 m ²
Personalarbetsplatser	4x50 m ²
Städ	4x10 m ²
Förråd	4x10 m ²
WC/RWC (22/4)	4x20 m ²
Matsal	140m ²

Sporthall	432 m ²
Omklädning	130 m ²

MATSAL

Kök	100 m ²
Soprum	25 m ²
Disk	10 m ²
Varumotagning	10 m ²
Förråd	5 m ²

UTEMILJÖ

Förråd	20 m ²
--------	-------------------

TEKNIKYTOR (135)

Fläktrum	100 m ²
Undercentral 15 m ²	
Förråd	20 m ²
Tvätt	5 m ²
Städ	5 m ²

BASRUM

Det som traditionellt, men lite gammalmodigt, skulle ha kallats klassrum. Storlek 60 kvadratmeter med rektangulär form ca 7.5 x 8 meter. Önskemål om dagsljus utmed en av långsidorna.

ALLRUM/STUDIEYTA

Kommunikationsyta med gemensam "Närlärmiljö". Kan vara arbetsplatser som fungerar likt grupprum dagtid och fritis på eftermiddagar. Relativt fritt hur denna yta kan programmeras. Överblickbarhet är viktigt.

GRUPPRUM

Arbetsrum för grupper i direkt anslutning till basrum. Avsett för maximalt 8 studenter. Kan möbleras mer fritt än ett basrum med soffor och annan typ av möblering. Det är viktigt att tänka på överblickbarheten för dessa rum. Grupprummen måste därför helt eller delvis glasas.

ATELJÉ

Större grupprum för tex bildundervisning. Bör ha tåliga ytskick och vatten/ho.

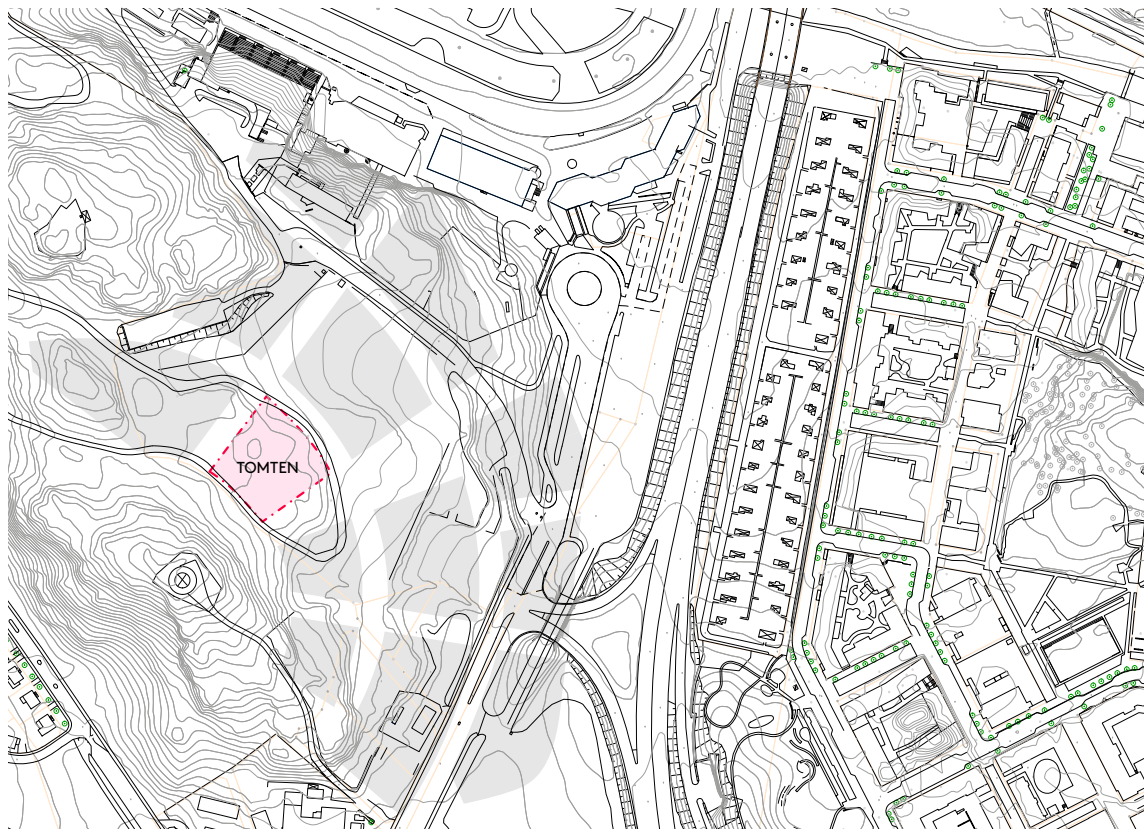
SPORTHALL

Hallen ska ha måtten 18x24 och kopplas till omklädning. Den ska även kunna fungera som aula. Omklädningsrummen ska anpassas för att det ska vara lätt att byta om för att gå ut.

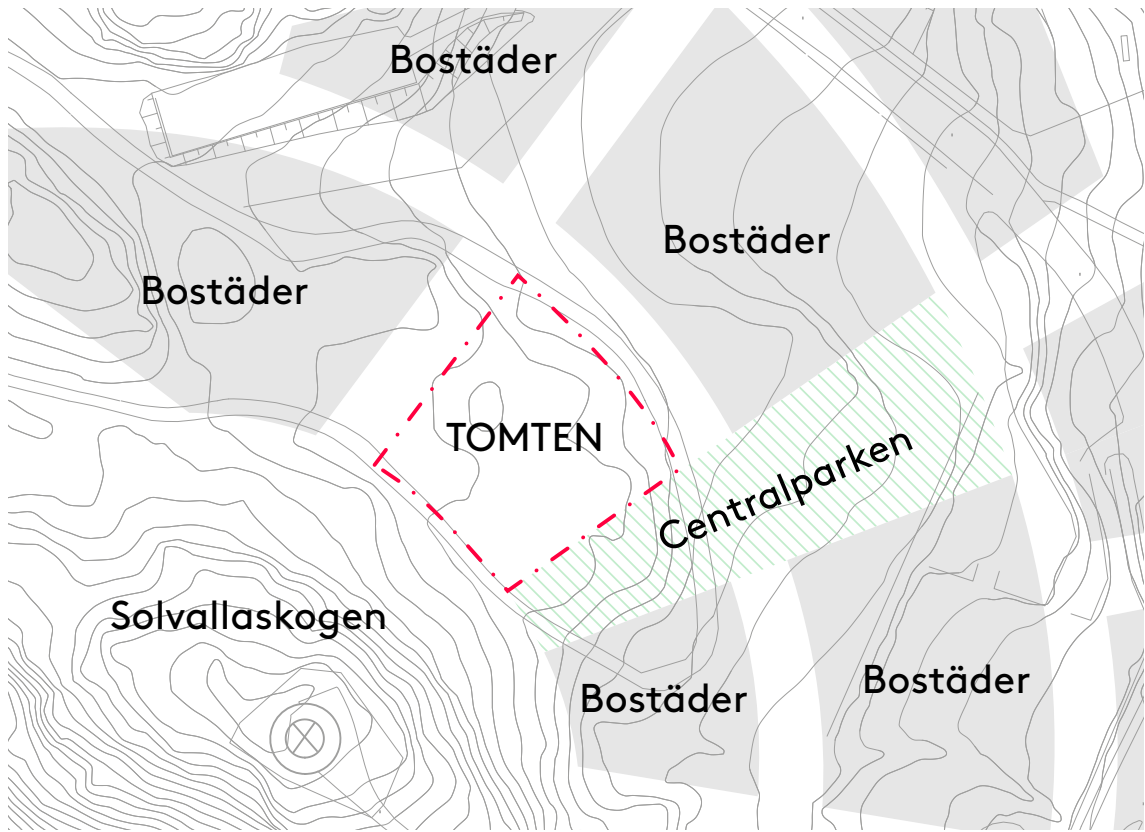
Till detta tillkommer kommunikationsytor som motsvarar ca 15 % av lokalprogrammets yta. Ytan bör betraktas som en lärandemiljö i sig.

Det är tillåtet att göra avsteg ifrån lokalprogrammet om ni kan argumentera för varför det är bättre för verksamheten.

SOLLVALLASKOGENS SKOLA

Tomtens relation till omgivande bebyggelse

Markanvändning

ÅRSTAFÄLTETS SPORT & SKOLA

UPPGIFT

Uppgiften går ut på att gestalta en ny grundskola för cirka 540 barn i åldersgruppen 11-16 år(4-9). Grundskolan som institution är kopplad till en lokal kontext och har en funktion och symbolik även utanför verksamhetens öppettider. Byggnadens lokalprogram delas upp i två delar där hemvister planeras i en del och delar som har en mer offentlig karaktär planeras i en annan. Uppgiften handlar om att närmare gestalta en av dessa delar.

ÅRSTAFÄLTET

På Årstafältet planeras en ny stadsdel för 15 000 invånare. Processen utvecklas i etapper och delar av fältet har markanvisats och projekteras. SISAB(Skolfastigheter i Stockholm AB) planerar att bygga tre skolor på fältet. Bebyggelsen planeras runt en central park där en del av parken utvecklas till ett aktivitetsstråk. Övningsuppgiften relaterar till detta stråk och tomtenbildar en avslutning av stråket. Uppgiften består av en grundskola kombinerat med en idrottshall. Platsen för den nya skolan länkar den nya bebyggelsen på fältet med Östberga.

RUM

Ni alla har gått i grundskolan och har därigenom en intuitiv förståelse för byggnadens olika typer av rum. Många skolbyggnader som är i bruk idag är gestaltade med hänsyn till en annan typ av pedagogik och ekonomin än dagens. Uppgiften handlar om att gestalta en skolbyggnad som är

anpassad till vår samtid. Det finns även en aspekt av offentlighet där vissa av rummen bör kunna hålla öppet utanför ordinarie öppettider och förstärka skolbyggnadens roll som en offentlig byggnad.

GRUPPARBETE

Vi har valt att dela upp uppgiften i två separata program för att ge utrymme för olika former av samarbete mellan studenter i årskursen. Dels kan två studenter arbeta tillsammans och då gestalta båda delarna av programmet. Ni kan också arbeta parallellt och rita varsin del och studera på en översiktlig nivå hur de två delarna kan kopplas samman.

SPORT & SKOLA - PROGRAMYTOR

DEL A (PUBLIK MILJÖ)

ALLMÄNA YTOR

Miniaula	90 m ²
Cafe/torg	50 m ²
Entré	85 m ²

MATSAL

Servering	250 m ²
Kök	175 m ²
Soprum	40 m ²

ÖVRIGT (260)

Administration	170 m ²
Elevhälsa	90 m ²

IDROTT

Idrottshallar 2x	2x990 m ²
Läktarytor	400 m ²
Omklädningsrum	380 m ²
Stådrum	10 m ²
Förråd	2 x 20 m ²

SPECIALSALAR(ÅK4-9)

Musik	125 m ²
Bild	105 m ²
Trä- och metallslöjd	165 m ²
Textilslöjd	105 m ²
NO	265 m ²
Hemkunskap	130 m ²

DEL B (HEMVISTER)

ÅRSKURS 4-6 (270elever)

Basrum	9x60 m ²
Fritids	3 x75 m ²
Allrum/Studieyta	160 m ²
Grupprum	9x15 m ²
Ateljé	3x20 m ²
Kapprum	180 m ²
Personalrum	3x30 m ²
Städ	3x10 m ²
Förråd	10 m ²
WC/RWC (21/1)	48 m ²

ÅRSKURS 7-9 (270 elever)

Basrum	9x60 m ²
Allrum/Studieyta	160 m ²
Grupprum	4x15 m ²
Kapprum	80 m ²
Personalrum	2x50 m ²
Städ	10 m ²
Förråd	10 m ²
WC/RWC (12/2)	40 m ²

UTEMILJÖ

Bilparkering	20 (2 hkp, 1 Buss)
Cykelparkering	80 cyklar
Parkering MC	10 platser

Det är tillåtet att göra avsteg ifrån lokalprogrammet om ni tydligt kan argumentera för varför det är bättre för verksamheten.

BASRUM

Det som traditionellt, men lite gammalmodigt, skulle ha kallats klassrum. Storlek 60 kvadratmeter med rektangulär form ca 7.5 x 8 meter. Önskemål om dagsljus utmed en av långsidorna.

ALLRUM/STUDIEYTA

Kommunikationsyta med gemensam "Närlärmiljö". Kan vara arbetsplatser som fungerar likt grupprum dagtid och fritis på eftermiddagar. Relativt fritt är denna yta kan programmeras. Överblickbarhet är viktigt.

GRUPPRUM

Arbetsrum för grupper i direkt anslutning till basrum. Avsett för maximalt 8 studenter. Kan möbleras mer fritt än ett basrum med soffor och annan typ av möblering. Det är viktigt att tänka på överblickbarheten för dessa rum. Grupprummen måste därför helt eller delvis glasas.

ATELJÉ

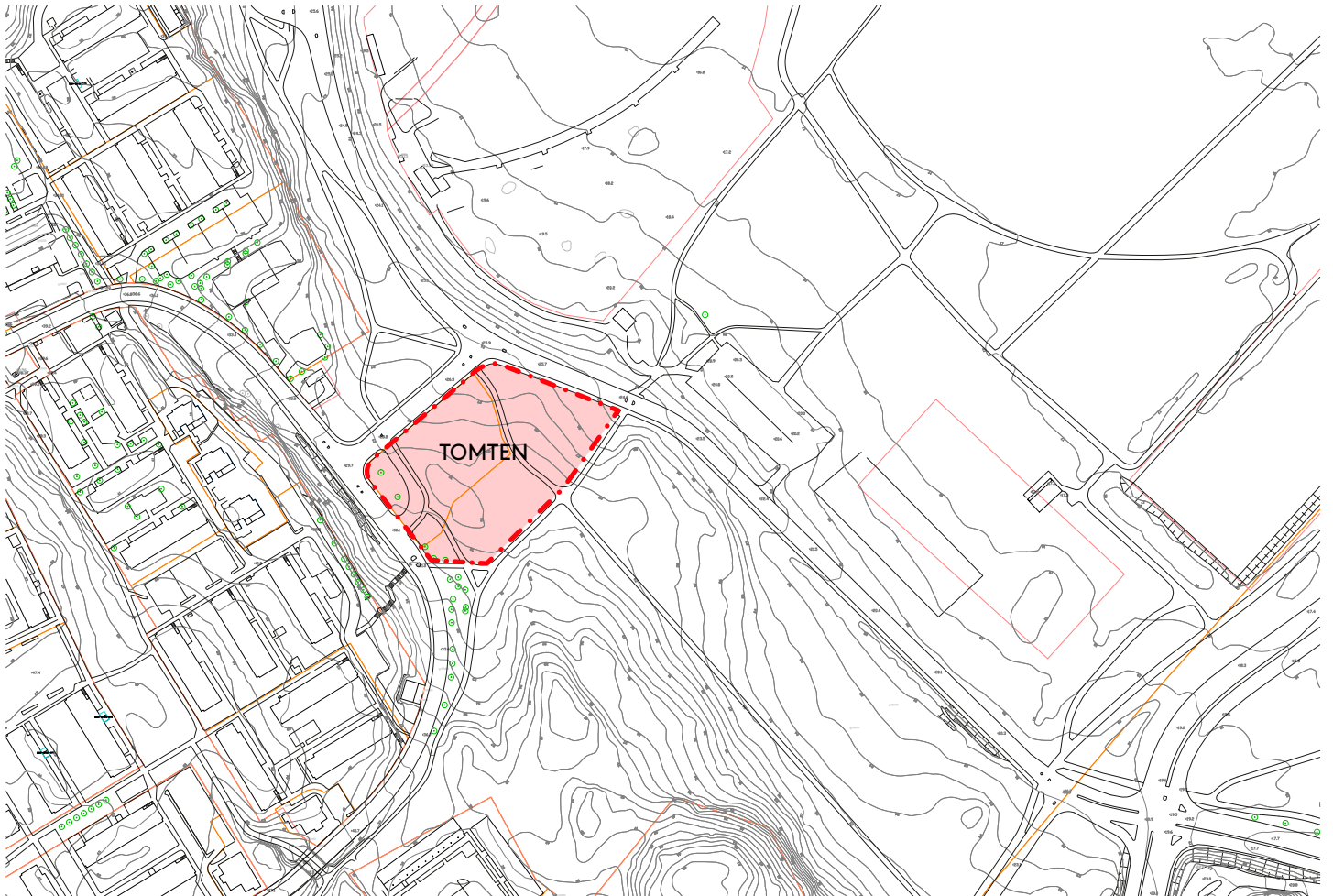
Större grupprum för tex bildundervisning. Bör ha tåliga ytskick och vatten/ho.

IDROTTHALL

Två hallar med måtten 43x23 meter med en minsta takhöjd på 7,2 meter.

Till detta tillkommer kommunikationsytor som motsvarar ca 20 % av lokalprogrammets yta. Ytan varierar något beroende på gestaltning.

ÅRSTAFÄLTETS SPORT & SKOLA

Tomtens relation till omgivande bebyggelse

Aktivitetsstråket

LÄROCENTER PÅ SLAKTHUSOMRÅDET

UPPGIFT

Uppgiften går ut på att gestalta en lärandemiljö som fungerar som samlingsplats för ett antal omgivande gymnasieskolor. Genom att centralisera vissa utbildningsfunktioner som bibliotek, sociala ytor och café som olika skolor kan samnyttja fungerar byggnaden som ett gemensamt lärocenter.

SLAKTHUSOMRÅDET

Slakthusområdet har en intressant bebyggelsehistoria och befintlig bebyggelse från olika delar av 1900 talet. Under de senaste två decennierna har Stockholms stadsnära industriområden omvandlas och anpassats för att innehålla bostäder, handel och kultur. Stockholms stad har utvecklat ett planprogram med strategier och riktlinjer för hur Slakthusområdet kan förändras. SISAB undersöker möjligheten att förvärva tre befintliga byggnader (beskrivs närmare i en bilaga på servern) som från början ritades som kylhus och omvandla dem till nya lärandemiljöer för gymnasieskolan. Detta ligger i linje med en tanke om att planera gymnasieskolor i kluster för att skapa möjliga synergier mellan olika verksamheter. Idag är inte gymnasieskolan kopplad till elevernas hemmiljö utan många ungdomar pendlar till skolan och reser kors och tvärs inom kommunen.

LÄROCENTER

Ni ska utveckla en byggnad för läsande och utforskande. En social mötesplats som innehåller en serie olika rumsfunktioner. Eftersom den vänder

sig till olika aktörer är det en byggnad som måste kunna anpassa sig och förändras. Byggnaden ska utformas för att möta behov som de befintliga omgivande kylhusen inte på samma sätt klarar att tillgodose.

STADSUTVECKLING

Det finns flera exempel idag när gymnasieskolan används av kommunen som en del i en strategi att utveckla nya typer av offentligt byggande och skolan samordnas med annan kommunal service. I Upplandsväsby fungerar gymnasieskolan mässingen som en del i det kommunala biblioteket och kommunstyrelsen har möteslokaler i byggnaden. Därför bör vi fundera på vilka sätt byggnaden fungerar som en offentlig miljö och vilka delar som kan vara offentligt tillgängliga.

LÄROCENTER - PROGRAMYTOR

ENTRÉ

Serveringsyta , ca 200 pers	225 m ²
Kök	150 m ²
Utställning	150 m ²
Infozon	200 m ²
Black Box	200 m ²

STUDIEYTOR

Öppen varierad lärmiljö	400 m ²
Grupprum, ca 10 st, ca 6 pers/st	250 m ²
Seminarierum, 15 pers/st	25 m ²
Undervisningsrum, 2 st 20 pers/st	75 m ²
Multimediarum	35 m ²

BIBLIOTEK

Öppna samlingar	500 m ²
Tysta salar	80 m ²
Boksortering	50 m ²
Lyssnarplatser, ca 10 st	25 m ²

MULTIFUNKTIONELLT TORGET

Torgyta	300 m ²
Förråd i anslutning till torget	25 m ²

ADMINISTRATION

Kontorsyta	250 m ²
------------	--------------------

ÖVRIGT

Godsmottagning	30 m ²
Förråd	100 m ²
Återvinning	50 m ²
Lokalvård, omklädning, wc mm 1	50 m ²
20 WC/RWC (publika)	50 m ²

Till detta tillkommer kommunikationsytor som motsvarar ca 20 % av lokalprogrammets yta. Ytan varierar något beroende på gestaltning.

Det är tillåtet att göra avsteg ifrån lokalprogrammet om ni tydligt kan argumentera för varför det är bättre för verksamheten.

MULTIFUNKTIONELLT TORGET

Lärocentret har inget fast auditorium utan ska istället innehålla ett multifunktionellt torg för möten, föreläsningar, installationer, scenkonst, och skolavslutningar. Det går att undersöka system för föränderliga läktare för att skapa större flexibilitet. Tanken är att torget ska vara utformad och placerad på ett sätt så att den kan skärmars av vid behov.

MULTIMEDIARUM

För ljud och bildvisning

ÖPPNA SAMLINGAR

Biblioteksdeen består av en öppen tillgänglig samling och ska bestå av 2500 hyllmeter för böcker. Bokhyllorna bör fungera som rumsavdelande element. Hylldjupet kan variera mellan 20-50 centimeter.

ADMINISTRATION

En mindre del av byggnaden för administrativ personal. Planera för 8 Kontorsrum, 2 mötesrum peronalfikarum , konferensrum Och WC/RWC.

LÄROCENTER PÅ SLAKTHUSOMRÅDET

Tomtens relation till omgivande bebyggelse, ifrån sStockholms stads planprogram.

Slakthusområdet

Strukturplan Slakthusområdet, tomten för uppgiften är markerad i gult

KUNSKAPSPALATSEN

UPPGIFT

Uppgiften går ut på att utveckla en lärandemiljö som främst riktar sig mot olika typer av vuxenutbildning men som även kan erbjuda möjligheter till konferenser och möten. Byggnaden är en del i ett scenario som också innefattar Oscar I:s Minne. Det är viktigt att utveckla en strategi för hur den gamla och nya byggnaden relaterar till varandra. Detta är en offentlig plats med stora publika flöden och placeringen av den nya byggnaden blir en del av att definiera ett större parkrum

VUXENUTBILDNING

Komvuxutbildning har pågått i ungefär 50 år och har som ursprunglig idé att skapa möjligheter för vuxna som saknar kunskaper att läsa in grundskolan eller gymnasiet. Komvux i Stockholm erbjuder en mängd olika kurser och det finns flera aktörer som tillhandahåller utbildning. Denna miljö skiljer sig mot en traditionell skola eftersom den av sin natur har en mycket större flöde av människor som brukar byggnaden under en kortare tid.

CITYBANAN

Ingen av er har nog missat det pågående arbetet med citybanan. Den tänkta tomten ligger ovanpå spårområdet och om ni besöker platsen idag är så pågår fortfarande byggtreprenaden. Stora delar av tunneln grävs under befintlig stad och tunneln lämnar ett tydligt avtryck på platsen med en läsbar slänt. Ni behöver studera tekniker för att

bygga i en situation där citybanan fungerar som källarplan. Bottenbjälklaget behöver hantera buller och ni behöver fundera över hur detta påverka byggnadens övriga installationer.

OSCAR I:S MINNE

Byggnaden uppfördes i slutet på 1800 talet och har ett högt kulturhistoriskt värde. Byggnaden är blåklassad av stadsmuseet vilket innebär det högsta skyddet. Tunneln under Södermalm går under byggnadenvilket har krävt avancerade tekniska lösningar för att klara lasterna och inte göra alltför stor åverkan. Byggnaden kommer att restaureras till ursprungligt skick när tunnelbygget är klart. Byggnaden har tidigare fungerat som utbildningslokaler men är ursprungligen ritad som ett "ett hem för mindre bemedlade fruntimmer af ståndsklassen". Vår uppgift utgår ifrån att byggnaden kommer att omvandlas till en lärandemiljö och samspela med den nybyggda delen som ni ska gestalta.

FATBURSPARKEN

Stockholms stad har nyligen presenterat planer för hur norra delen av Fatbursparken ska utvecklas. Genom att addera en byggnad går det att skapa en ny relation och gårdsbildning. Det är viktigt att hantera den nya byggnadens relation till stadsrummet och integrera den som en del i norra Fatbursparken (Söders hjärta).

KUNSKAPSPALATSEN - PROGRAMMYTOR

OFFENTLIGHET

Programmet för den nya byggnaden är uppdelad i en offentlig del och en undervisningsdel och på grund av byggnadens läge är det viktigt att studera gränsen mellan dessa två delar gestaltas. Fundera över hur vår egen arkitekturskola hanterar denna uppdelning. I programmet är förslaget att genom en bemannad reception göra gränsen tydlig men det går att tänka sig en mängd olika uppdelningar och lösningar på hur undervisningsdelen och den offentliga delen möts.

OFFENTLIG DEL

Servering	100 m ²
Kök	80 m ²
Soprum	20 m ²
WC/RWC	10 m ²
Utställningsyta	70 m ²
Reception	10 m ²
Black Box	200 m ²
Projektionsrum	20 m ²
Städ	10 m ²
Förråd	2x10 m ²

UNDERVISNINGDEL

Basrum A (15 personer)	8x30 m ²
Basrum B (30 personer)	12x60 m ²
Basrum C (45 personer)	6x90 m ²
Grupprum	6x15 m ²
Konferensrum	2x90 m ²
Personalrum	2x30 m ²
Städ	10 m ²
Förråd	2x10 m ²
Studievägledning	40 m ²

WC/RWC (15/2)

Till detta tillkommer kommunikationsytor som motsvarar ca 20 % av lokalprogrammets yta. Ytan varierar något beroende på gestaltning. I den här uppgiften är det av stor vikt att pröva och diskutera olika rumssamband. Kommunikationsytan är en del av en lärandemiljö och fungerar också som vänt- och vistelseyta.

Det är tillåtet att göra avsteg ifrån lokalprogrammet om ni tydligt kan argumentera för varför det är bättre för verksamheten.

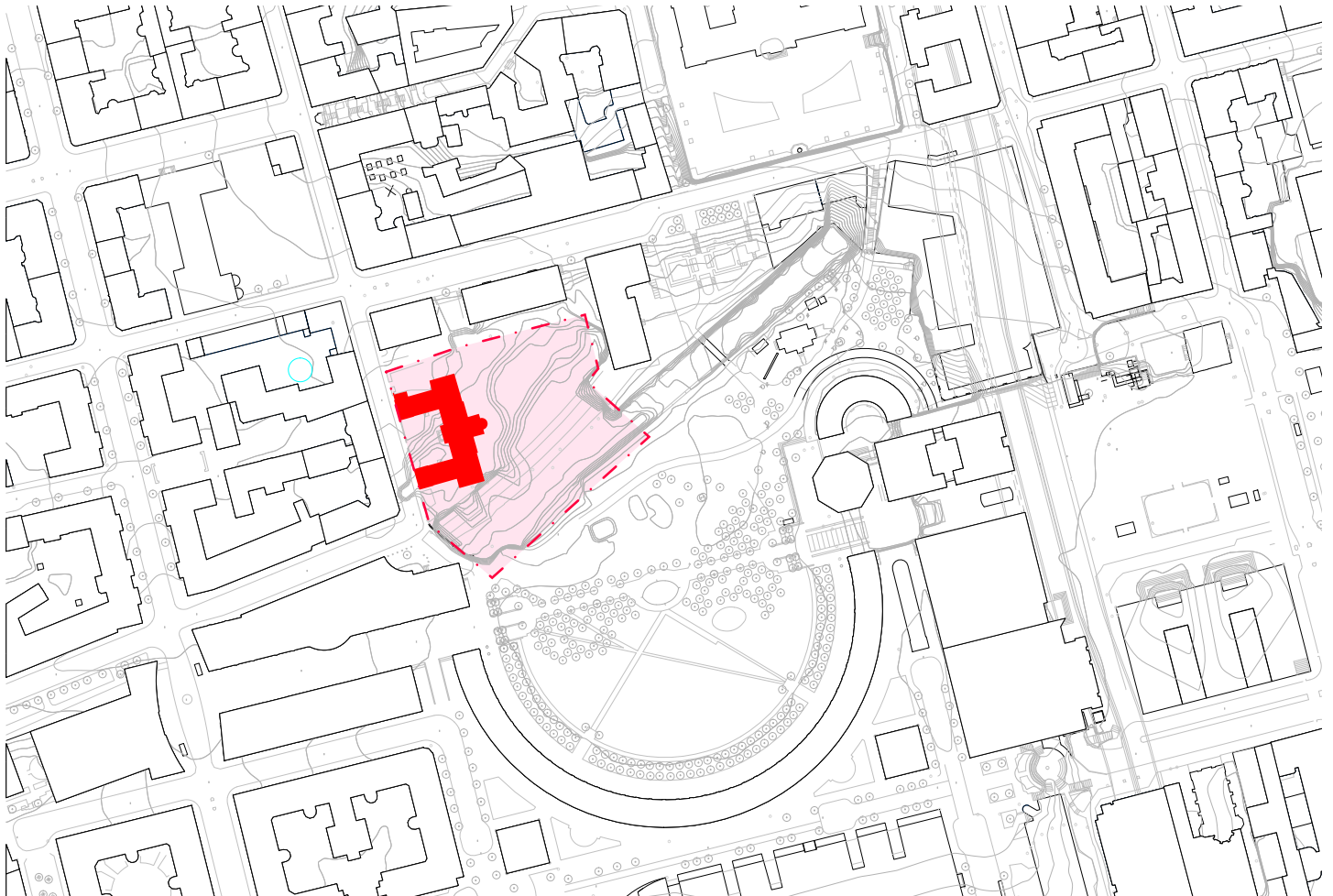
BASRUM A-C

Ett form av klassrum med ett mindre kapprum och förvaringsmöjligheter. I programmet anges tre olika storlekar men det går att tänka sig en mer flexibel utformning där större rum går att dela av i mindre.

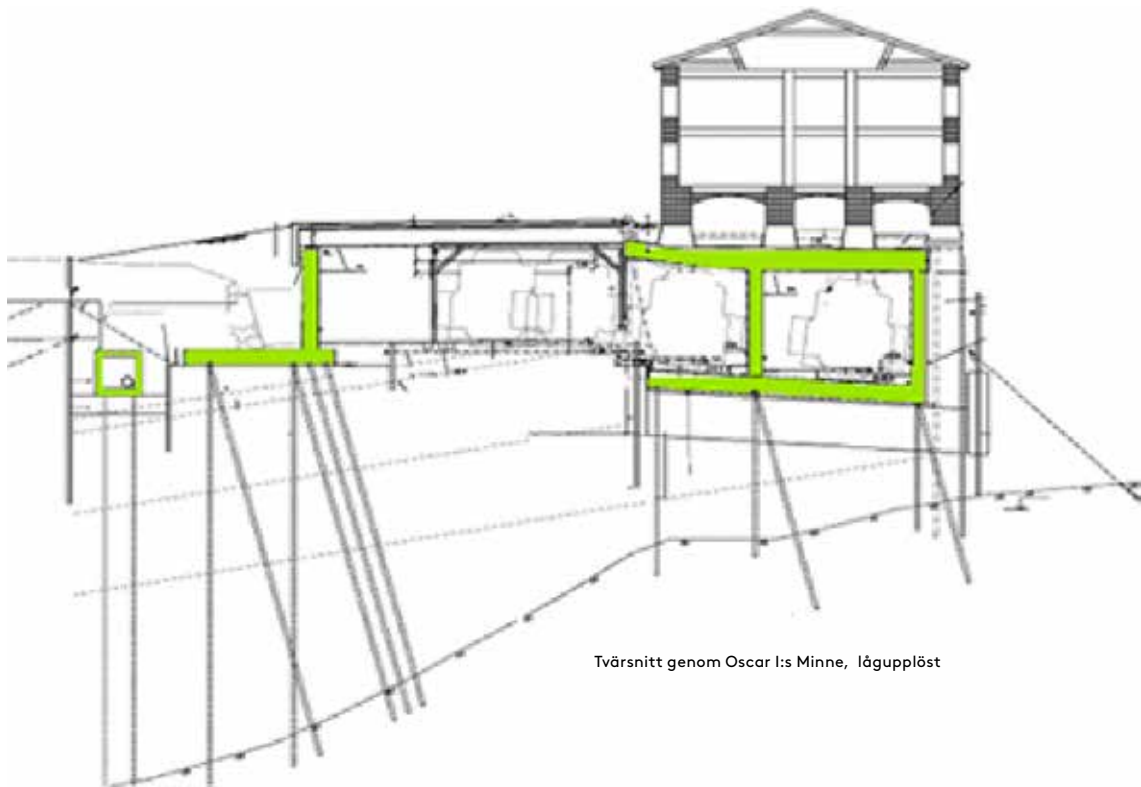
BLACK BOX

En black box är ett känt begrepp inom teaterplanering och har sitt ursprung i det sena 1960-talet då det svartmålade rummet gav möjlighet till att med enkla medel skapa ett generellt teatertrum. Idag syftar begreppen på en generell och flexibel teaterscen som kan organiseras för en mängd olika typer av situationer. I programmet är detta en del av det offentliga programmet men rummet ska också kunna användas i utbildningssyfte. Takhöjden bör vara minst 4 meter.

KUNSKAPSPALATSEN

Tomtens omgivning

Tvärsnitt genom Oscar I:s Minne, lågupplöst

INLÄMNINGSKRAV

INLÄMNINGSKRAV

Detta är generella inlämningskrav som gäller för alla fyra uppgifter.

En text som förklarar projektet och argumenterar för de tankar som har styrt gestaltningen.

Analytiska ritningar som beskriver arkitektoniska kvalitéer och rumsliga samband.

Processdokumentation

Examineras kontinuerligt i studiohandledningen. Lämnas in digitalt i samband med slutinlämningen.

En fysisk modell som beskriver byggnaden i sin helhet i skala 1:200.

En orienterande situationsplan i skala 1:2000 och en situationsplan i skala 1:400

Planer, sektioner, elevationer som redovisar hela byggnaden i skala 1:100/1:200. Bottenplanet och hela tomtytan ska redovisas i skala 1:200.

Ett bearbetat tekniskt snitt med perspektiv Som utgår ifrån arbetet ifrån teknikkursen A31P2A.

Diagram, modell eller axonometri som redovisar rumsliga samband.

Minst ett exteriört och ett interiört perspektiv.

Projektet ska sammanfattas på två A4 sidor för att skapa en gemensam katalog till slututställningen. Format för sidorna meddelas under vecka 19.

Alternativ till ovanstående presentationsmaterial kan medges efter diskussion och godkännade av studiohandledare.

Studenten kommer att disponera max 2 skärmar till slutpresentationen. Rekommenderade format är A1 eller A0.

DELGENOMGÅNGAR

Vi kommer att specificera hur långt ni ska ha kommit till delgenomgång och slutseminarium.

ARKITEKTURUTBILDNING

Palais Ideal

Bilden ovan visar Palais Ideal, en byggnad som skapades av brevbäraren Ferdinand Cheval som under sina dagliga resor med post samlade objekt och stenar till sitt idealpalats. Byggnaden är på vissa sätt en metafor till en attityd som ni bör ha med er in i kandidatarbetet. Att kontinuerligt producera material som på slutet skapar en mängd.

SAMTID

Vi lever i en tid idag där byggd miljö utvecklas och drivs framåt utifrån marknadsmässiga villkor och det finns få tydliga plattformar att driva arkitekturutveckling inom. Jag tycker att arkitekturskolan har ett ansvar att bidra till en samhällsutveckling, även om vi inte kan förväntas bära hela ansvaret för undersökningar och forskning. Jag vill att skolan drivs på en grundläggande humanistisk och demokratisk grund och att vi utvecklar projekt som inte alls nödvändigtvis behöver vara kopplade till en direkt ekonomisk avkastning. Det betyder inte att vi ska blunda för de villkor vi behöver möta i yrket, utan snarare att vi kan utgå ifrån vad vilken roll vi tror byggd miljö kan spela i relation till ett vårt samhälle. Vi ska därför identifiera relevanta frågeställningar, inriktningar och fördjupningar som relaterar till vår samtid.

KUNSKAP GENOM ÖVNING

Det finns flera metoder och sätt att driva arkitekturpedagogik på men en gemensam nämnare för de sätt jag själv har upplevt fungerar är att lära sig genom att göra. Vi behöver hjälpa studenterna att bygga en kultur där de kontinuerligt arbetar och utvecklar sina projekt utan att begränsas av tanken på ett färdigt slutresultat. Detta sker både genom aktiva moment i undervisningen men också genom att verka för att studenterna ska kunna arbeta självständigt. Vi behöver utveckla verktyg för att uppmärksamma studenterna på deras egen arbetsprocess och utveckling.

STUDIOS

Engagemang är en viktig faktor i undervisning och jag värdesätter lärares möjlighet att påverka och vara med och utveckla undervisningen. Vi måste sträva efter att ge alla lärare ansvar och möjlighet att driva undervisning som relaterar till egna utgångspunkter och tankar kring arkitektur och stadsbyggnadsbyggnadsfrågor. Vi skall respektera våra olikheter och lära oss av varandra.

LIKVÄRDIGHET

Alla studenter ska få en likvärdig undervisningsnivå oberoende av studioplacering och ges samma förutsättningar, utrymme och krav. Vi ska följa och utveckla skolans jämställdhetsarbete och tydliggöra vad som är årskursgemensamma ramar och vad som studiospecifika undersökningar.

KOLLEKTIV

Projekten utförs och examineras som individuella projekt. Samtidigt är det viktigt att se projekten som en del av ett gemensamt kollektivt arbete där både lärare och studenter deltar. Ett sätt att möta detta är genom tematiska ramar. I kandidatundervisningen deltar 95 studenter och 11 lärare i en gemensam stor undersökning om lärandemiljöer. Detta bär en stor potential för kunskapsutbyte. Det stärks genom att uppmuntra till en självständig och pluralistisk undersökande miljö.

LÄRANDEMÅL OCH INNEHÅLL

VARFÖR LÄRANDEMILJÖER?

Det är enkelt att konstatera att en undermålig miljö har en direkt negativ inriktning på förutsättningarna för inläring. Med samma logik borde då en skräddarsydd miljö förbättra möjligheterna till inläring. Detta betyder inte nödvändigtvis att arkitekturen behöver se ut på ett speciellt sätt. Det finns flera typer av rum som inte skulle betraktas som arkitektoniskt relevanta i sig men som ändå bör anses som kreativa (tänk på replokalen som en representation för typ av rum). I kursen är det viktigt att både ta hänsyn till frågor som är performativa och handlar om hur en miljö är tänkt att fungera såväl som det representativa. Med detta menas vad arkitekturen i sig symboliserar och berättar om vårt samhälles prioriteringar.

Vi kommer att erbjuda olika inriktningar som representerar olika typer av lärandemiljöer. Tanken med detta är att erbjuda studenterna fler möjligheter och att låta era individuella intressen vara styrande.

För mig själv är det viktigt att känna att jag arbetar med en uppgift som känns relevant, något som jag inte alltid har känt som praktiserande arkitekt. Det är ett av själen till att jag tycker det är bra att rita skolor. En annan enligt mig helt parallell anledning är att jag tycker att det är otroligt spännande att vi alla 100 (lärare och studenter) tillsammans undersöker och lär oss mer om en specifik byggnadstyp och på det sättet fungerar som ett gemensamt stort lab.

Nedan följer lite kommentarer till kursplanen.

INNEHÅLL

Med bakgrund av de tidigare urbana projekten i olika skolor fokuserar kursen på uppgiften att utveckla och presentera ett genomarbetat komplext byggnadsprojekt. Uppgiften innefattar att tolka programmets potential och utveckla dess funktionella organisation till en arkitektonisk gestaltad helhet. Kursen jobbar med en fördjupad förståelse för den specifika byggnadstypens funktion, organisation, teknik och rumsgestaltning. Relationen till den lokala platsens förutsättningar gällande omgivande miljö/terräng, ekologi, mm. skall hanteras i kursen. Byggnadstypens specifika tekniska krav skall uppmärksammas och utvecklas i övningsprojektet.

LÄRANDEMÅL

Studenten ska kunna visa förmåga att metodisk och kritiskt hantera ett komplext program av en byggnad och utveckla det

till ett genomarbetat arkitektoniskt projekt som står i relation till byggnadens och den omgivande miljöns behov och förutsättningar. Studenten skall kunna redovisa byggnadens tredimensionella uppbyggnad och förhållningssätt i relation till omgivande miljö.

Jag tolkar detta som att studenten ska öva sig på att tolka och förstå ett av skolan framtaget program och relatera detta till en given plats med specifika mångtolkningsbara förutsättningar. Vi kan också utmana och ifråga syftet med ett program och inte slavisk följa de angivna ytkraven.

Studenten ska visa en förståelse för byggtekniska system och bearbeta olika arkitektoniska och tekniska aspekter av en viss komplexitet och syntetisera dem till en arkitektonisk helhet särskilt i relation till samhällets mål för en hållbar utveckling.

Vi behöver utveckla uppgifter där studenten arbetar med en byggnadsgestaltning där det krävs en mängd olika arkitektoniska ställningstaganden (rumssamband, ljusförel, rumsupplevelser, konstruktion osv.) Lösningen på kursen måste leda till en genomarbetad byggnadsgestaltning.

Studenten ska kunna diskutera och argumentera för ställningstaganden i sitt projekt och kunna beskriva det och göra bedömningar utifrån de grundläggande begreppen från årskurs 1-3 och redovisa och kunna behärska nödvändiga digitala/analogt verktyg och redovisningsteknik samt visa orientering om aktuella forskningsfrågor.

Jag tolkar detta som att vi måsta kunna säkerställa och att studenten kan arbeta självständigt och att de behärskar centrala verktyg och begrepp. Men de ska ju också fortsätta utveckla verktyg och metoder under kandidatkursen. Studenter som lämnar årskurs 3 kommer att kunna läsa betydligt friare kurser och undersöka olika arbetssätt, verktyg och sätt att beskriva arkitektur (text, film, fullskaleprototyper.) En kandidatexamen ska innebära att alla studenter som får en arkitekturundervisning av oss på KTH någon gång har gestaltat en komplex byggnad och gjort en komplett redovisning av sitt förslag.

Studenten ska reflektera över sitt lärande.

Detta stärks genom en kontinuerlig handledning och dialog.

Kommentarer i *magenta* av Erik